Ч. 100. Львів, середа, дня 20. жовтня 1915. Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній частй 60 сот. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Нові вигляди Болгарії.

Рішуча постава Болгарії, яка не вагалась вдати в свіжу війну не тільки з Сербією, але і з почвірним порозуміннєм, щоб тільки здійснити старі мрії болгарського народа, викликала в державах почвірного порозуміння пригноблююче враміннє.

Упадок духа та безрадність серед дипльоматів Анґлії, Франції, Італії та Росії вказує на сю важну ролю, яку відіграє Болгарія в теперішніх світових змаганнях. Політика Болгарії, що все доси держала ся тактики вичікування, — вичікування на слушну хвилю, приносить їй тепер велику історичну нагороду.

Нині залежить Болгарії не тільки на освободженню своїх македонських братів, що стогнуть під сербським ярмом, — не тільки на визволенню себе та цілого Балкану зпід російських впливів та руссофільства; Болгарія з днем зірвання дипльоматичних зносин з почвірним порозуміннєм стала зрілою до історичної місії: бути сполучником культури і цивілізації між сходом а заходом.

Ціль теперішньої акції на Балкані є промостити дорогу із заходу до Константинополя, що уможливлює пряме полученнє Гамбурґа з Баґдадом, через що зросли-б і Берлїн і Відень і Будапешт. І як-раз сим мостом, який має лучити схід з заходом є Болгарія. Тим і виясняють ся незвичайне значіннє приступлення Болгарії до осередніх держав.

Мови виголошені Вівіянім та Ґреєм є вимовним доказом сього, як далекосягле значіннє має виступленнє Болгарії по стороні осередніх держав. З бесїд тих дипльоматів недвозначно оказуєть ся, що почвірне порозуміннє поставило було на одну карту все, щоб тільки позискати для своїх цілей Болгарію. І длятого рішеннє Болгарії викликало у дипльоматів почвірного порозуміння глибоке розчарованнє. Коли до сього додамо ще, і се, що його заходи коло зєднання Греції остались безуспішні — то матимемо безвиглядне положеннє, в якому воно опинилось. Мова Ґрея — се явне признаннє, що політика Анґлії та її союзників в Болгарії і на Балкані знайшла ся в безвихідному положенню. І ся безсильність почвірного порозуміння виходить на яв в хвилї, коли Сербії, вірній союзниці, наздоптаній тепер сильною ногою культурного сусїда, належалобся помочи. Почвірне порозуміннє не дуже й криєть ся з тим, що Сербії тепер вже помочи не може. Vana sine viribus ira

І з виступом Болгарії кінчить ся сей період впливу Росії на політику Болгарії і цілого Балкану. Провідньою думкою Росії від часу російсько-турецької війни 1877/78 було оснувати в буцїм то независимій Болгарії експозитуру панславізму. Олександер Батенберґ став першим володарем Болгарії тільки завдяки рішучій поставі жінки царя Олександра II. проти петроградського кабінету. Та не довго вдержав ся на престолї. Як тільки виявились його чисто болгарські стремлїння противні намірам російської політики — мусів уступити з престола.

І коли нині болгарське правительство мало відвагу отрястись від російських впливів, то тим самим засвідчило, що по своїй стороні має вже таку подавлюючу силу народу, що не боїть ся вже ніяких явних та підземних інтриґ Росії.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАРТИРИ.

З дня 18. жовтня 1915.

На сербськім фронтї.

В Мачві неприятель починає відворот. На горбах на південь від Білгороду наші війська поступають вперід в напрямі Звєтковґроб та Врцін. На південний схід від Позаревацу занято Црніце і Бозевац.

Болгари заняли узгіря Муслїн, Перцін і Бабінзуб. Дальше на південь посувають ся вперід поза Еґріполянку.

На східнім фронтї.

Ґрупа військ ґенерала Гінденбурґа:

Наступ на південь від Риґи робить успішні вислїди. Полонено 2 офіцерів та 280 жовнїрів. Російські наступи на захід від Якобстату відкинені. На захід від Ілуксти заняли ми неприятельське становиско широкости 3 кільом. Дальше на південь аж до околиці Сморґонь відкинули ми кілька російських наступів предпринятих великими силами; неприятель поніс тяжкі втрати; 2 офіцерів та 175 жовнїрів полонено.

Ґрупа військ князя Леопольда баварського;

Російські наступи по обох боках зелїзниці Ляховичі-Барановичі заломили ся в огні на 100 метрів перед нашими становисками.

Ґрупа військ ґен. Лїнсінґена:-

Над Стиром від Рафалївки аж до Куликовець вивязались нові місцеві бої.

На західнім фронтї.

На північний схід від Vermeilcs заатакували Анґлїйці кілька разів великими силами наші укріплення. Всюди наступи відкинені серед великих втрат для неприятеля. Фортифікації остали ся в наших руках. Французські зусилля, щоб розпочати наступ біля Tahure здержано огнем. Новий неприятельський наступ, щоб відзискати втрачені становиска на південь від Laintrey остав від успіху. Окрім великих, крівавих втрат втратили Французи трех офіцерів, 17 підофіцерів і 73 стрілців, що дістались в нашу неволю. Біля Schratzmaeule неприятель мимо ужиття великої скількости амуніції не зискав в наступі ані одної пяди землї. Ескадра німецьких воздухоплавів заатакувала вчера кріпость Belfort, прогнала неприятельських летунів, та обкидала кріпость 80 бомбами, що викликали пожежу.

Начальна управа армії.

Европейська війна.

Болгарсько-сербська війна.

СОЛУНЬ. (Ткб.). По донесенням одного з дневників з 17. с. м. в наслїдок прибуття анґлїйсько-французьких військ перервана онодї борба між Сербами а болгарськими бандами біля Валяндово і коло Ртруміци знова розгорілась. Болгари одержали поміч в реґулярнім війську та артилерії, Завзятий бій триває дальше.

ЛЇОН. (Ткб.). „Republicain“ доносить з Атен: По донесенням з Нїшу 110.000 Болгарів з сильною артілерією заатакувало Сербів біля Лявандово. Бій йде дальше.

„Progresse“ доносить з Нїшу; Болгарська офензива розвинулась що найменше на 250 кільом. просторі здовж болгарської границї. На півночи розпочинаєть ся офензива в долині Тімокуха, йде коло зелїзничої лїнії Дунай-Пірот, досягає области Пірот, зближуєть ся до лїнії Нїш-Скоплїє, а відтак повертає до первісної границї Македонії, досягаючи аж до области Струмиці.

Болгари заатакували французько-анґлїйські війська.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Бюро Райтера доносить з Атен: Французькі війська в Македонії стоять під хрестовим огнем біля зелїзничого мосту між Гудове і Валяндрево, де їх заатакували Болгари. Бої йдуть дальше. Болгарська артілєрія острілює Валяндрево, що ставить сильний опір.

Анґлїя виповідає війну Болгарії.

РОТТЕРДАМ, 17 жовтня. Анґлїя виповіла війну Болгарії. Сербський посол в Льондонї заявляє, що Сербія виповіла війну Болгарії бо болгарські війська перейшли сербську границю біля Зайдшар Разовіста.

ЛЬОНДОН (Ткб.). Уряд заграничних справ подає до відома: Болгарія повідомила, що находить ся на воєнній стопі з Сербією, та що є союзником осередніх держав.

Анґлїя через сербського посла в Льондонї повідомила Болгарію, що від 15. с. м. є на воєнній стопі з Болгарією.

Греція не поможе Сербії.

БУКАРЕШТ. (Ткб.) По донесенням дневників тутешній грецкий посол вручив румунському правительству грецку ноту звернену до Сербії, В тій ноті грецке правительство звідомляє Сербію, що Греція не може прийти з помочю Сербії, бо не зайшов случай предвиджений в договорі.

В Солуні голод.

По відомостям, які приходять з Солуня, містови грозить голод, бо по причині спізнених транспортів з харчем для війська, французькі та анґлійські війська, є приневолені забирати у місцевого населення всі засоби поживи.

Почвірне порозумінне покидає Дарданелї.

БЕРЛІН, 17, жовтня. Кореспондент „National Zeitung" доносить з російської границї:

Довідую ся з поважного жерела, що Франція та Анґлія вже остаточно рішили залишити дальшу воєнну акцію в Дарданелях. Почвірне порозумінне буде що раз більше ослаблювати свою акцію на Ґаліполї, та поволи відкликувати військові відділи.

Правительства почвірного порозуміння переконались вже про безуспішність дотеперішної акції в Дарданелях, та уважають за безпредметове держати там військо, котре й так тяжко удержати по причині утрудненого довозу живности.

Що до акції на Балканї, то до сього потреба що найменше 400.000 війська.

Для Росії застановлення акції в Дарданелях є дуже болєсне. Часописї, приготовляють публичну опінїю на нову несподіванну.

Розпука в Італії.

МЕДІОЛЯН (Ткб.). Предвиджуючи, що осередні держави будуть диктувати свою волю від Балтийського аж до еґейського моря, заявляє „Secolo", що для Італійців булоб лїпше в тім случаю розпочати масову еміґрацію та шукати в Америцї нової вітчини, чистити в Buenos Ayres публично чоботи, або з муринами управляти поле в Бразилії, як чекати в розпуці, аж хіть німців, та панування, яка огорнула Німеччину, після підбиття Балкану звернеть ся проти іншого півострова. „Secolo" взиває правительство, щоб сейчас взяло за оруже.

Подорож сербського міністра до Солуня.

АТЕНИ. (Ткб.). Сербський міністер комунїкації прибув до Солуня, щоб зі штабом союзних військ обговорити квестію транспорту анґлійських та французьких військ до Сербії.

Воєнно-політичні звістки і замітки.

Польська офензива.

Краківський „Czas" з 16. с. м. приносить в статейці „Z Warszawy do Kowla" між иншим такий уступ:

...Православне населеннє майже все відійшло, передтим Росіяне вивезли звідсіль до Росії кілька тисяч німецьких кольоністів; ті що остали, то католики-Поляки (?). Уміщеть ся отже польський хлоп в полишених православною людністю оселях і розпочинає працю в тій країнї сльоз. І то є може одинокою відрадною признакою тутешнього коли так можна сказати життя".

Київ осідком зрадників нашої держави.

„Dziennik Kijowski" доносить: Польський Львівський Ратунковий Комітет одержавши дозвіл від міністерства внутрішнїх справ на дальшу діяльність в російській державі з цілю нести поміч польським „wychodźcom" (?) з Галичини, уконституував ся і зорґанізував своє бюро, котре розпочинає функціонувати від 12. (25.) вересня с. р. Адреса бюра: Велика Підвальна ч. 14. п. 18. Бюро урядує від год. 9 рано до 6. вечером. Польський Львівський Ратунковий Комітет не обмежує своїх завдань лише до негайної помочи. Він дасть польським утікачам („wychodźcy") сталу опіку. Супроти того Комітет взиває всіх Поляків „wychodźców", щоби зголосили ся особисто до бюра Комітету і дали докладні виясненнє про своє положенне і свої потреби. Докладне зіставлення спису находячих ся в Київі польських „wychodźców" з Галичини є тим пильнїйше, бо заряджено примусове висиленнє з київської ґуберії галицьких „wychodźców", що є в ополченськім віці".

Зі судової практики.

З огляду на се, що обовязуюча ще мораторія не допускає до доходження грошевих претенсій, як прим. позички і т. п., майже одинокі справи, якими занимають ся тепер львівські цивільні суди, се справи о мешканнє. Мимо сього одняк судії зовсім не відпочивають, тому що справ тих, о чинші та виповідження, так богато намножилось, що суди, а головно повітовий суд є прямо перетяжені в наслідок чого судії приневолені є визначувати денно по кільканадцять розправ. Цікавий вид представляє тодї судова саля: сторони ділять ся на два непримиримо ворожі табори властителїв реальности та льокаторів, які потакують та одобряють виводи кождочасного свого речника. Господарі нарікають, що вже від $1^1/_2$ року не бачили „анї центуся" від своїх льокаторів, що не мають з чого жити, а тут допоминають ся від них за податки та банкові рати. Льокатори, а головно жінки, яких мужі тепер на війнї, з плачем нераз представляють, як тяжко тепер вижити їм зі скромної пенсії чи запомоги; ще біжучий чинш заплатилиби, але що до залеглостей за цілий час ворожого наїзду, то годї. Дуже прикра є тодї роля судії; доводить ся йому переливати з пустого в порожне; та закон законом — господареви треба присудити те, що йому належить ся; може колись, як настануть лїпші часи, стягне щось з льокатора, а нї, то бодай викаже ся перед податковими властями вироком, що з каменицї не має ніяких доходів. Дуже часто однак трапляє ся, що льокатори мають гроші. бо дістали прим. більші квоти за залеглі платнї або запомоги, та не хотять господарям платити чиншу. Розійшов ся іменно по Львові хибний погляд, поширений головно неточними інформаціями деяких польських часописей, що господарі обовязані є на воєнний час обнизити чинші, та в тім пересьвідченню відказують льокатори заплати чиншу та доводять непотрібно до процесу і наражають себе нераз на великі кошта. Тимчасом у нас нема тепер ніякої законної редукції чиншу; звичайно однак господарі опускають чинші і можна сказати, що пересїчний опуст у Львові виносить одну четвертину колишнього чиншу. Та до сього не можна приневолити господаря і тому нема що пускати ся на судову дорогу, а найкраще погодити ся з господарем в дома: угода що до опусту прийде тодї до заключення в інтересі обох сторін: господар дістане залеглий чинш в готівцї або в ратах місячних без тяганини по судах та екзекуції, а льокатор дістане опуст. Від сього є один виїмок. Є іменно орeченнє Найвисшого Трибуналу, що коли льокатор з припорученя зверхної власти мусїв покинути місце свого замешкання перед ворожим наїздом та опорожнив мешканнє без виповідження, тодї не має зовсїм платити чиншу, а наколи мешкання не виповів і не опорожнив, а виїхав і лишив його незамешкане (також свою родину), тодї має заплатити лиш часть чиншу, яку означить судія залежно від ріжних обставин, чи прим. господар пильнував мешкання льокатора в часї його не-

ДР. ОСИП НАЗАРУК.

Життє в обозї Українських Січових Стрільців.

(Конець).

2. Правильне життє в стрілецькім обозї.

Заплативши у представлений спосіб за першу науку, як уладжувати обоз, вирушили наші стрільці з Горонди в поход на Веречки з добрими 12 возами, запряженими в добрі конї. Сей обоз призначений був зразу також для двох сотень: Дмитра Вітовського і Осипа Будзиновського.

Від тодї їздить сей обоз, відповідно збільшений і зорґанізований по нинїшний день.

З Горонди виїхав обоз зелїзницею до Волівця, а відтам вже дорогою до Тухольки (пов. Сколе). Тут наступила його орґанїзація: обоз поділено на головний і боєвий. Останнїй все держав ся близько сотень, а тим самим боєвої лінії.

З Тухольки посунув ся наш обоз до Анаберту, але за кілька днїв почав ся відворот через Бескид на Угорську Україну до Полєки і Сольви. В Сент Міклошу вифасував наш обоз першу полеву кухню з парою коней, котру досї возить з собою. Радість із-за тої першої кухнї була велика. Було се в сїчнї 1916 р. До сьої пори возив наш обоз з собою три або чотири великі казани (кітли), з котрими була велика невигода; треба було копати замерзлу землю і розпалювати вогонь, що було зовсїм не легким завданнєм.

В тім часї прилучено до сего півкуріня, котрий розпоряджав 12 обозними возами, ще сотню Дідушка, що мала 11 обозних возів. Всї ті сотенні вози злучено в оден обоз, а команду над ним обняв І. Цьокан, вже як провіянтовий офіцер.

По тій реорґанїзації обозу життє в нїм пішло звичайною ходою. Майже весь час все йшло як у годиннику. Кожда сотня вела окрему кухню (Дідушкова сотня прибула з власною кухнею), але вареннє відбувало ся так, що дві сотні, то є Вітовського і Будзиновського варили в одній кухнї, а сотня Дідушка, найбільша з них, також в одній кухнї.

Набір (т. зв. „фасунок") відбував ся під проводом команданта обозу, котрий підписував і відмирував квити та визначував, що можна брати в етапних харчових маґазинах, а опісля ділив харчі між сотні.

Одіж брало ся з маґазинів для цілого куріня разом і ділило ся її не між поодинокі сотнї, тілько між стрільцїв цілого куріня *)

При кождій кухнї є по двох кухарів і по одному погоничеви до кухонних коней, а кромі того кожда сотня має окремого „менажемайстра", звичайно підофіцера, котрий видає своїй сотнї вже варений харч.

Худобу на мясо купуєть ся. До квітня 1915 р. цїни були зовсїм можливі: велика штука коштувала 200 до 300 корон. В квітнї цїни так підскочили, що за таку саму штуку треба заплатити 800 до 900 корон.

Пашу також купуєть ся. За малу фіру сїна илатить ся около 40 корон. Часом можна було вифасувати пашу, одначе купована лїпша, бо свіжійша.

Харч стрільцїв виглядає як слїдує: кождий отримує денно пів бохонця хліба і тричі їду: рано чорну каву, в полуднє обід, котрий складає ся з росолу або зупи, мяса і ярини (рижу, фасолї, гороху, сочевиці, бараболї, квашеної капусти, сушених овочів, квашених огірків, макарону, мармоляди і и.; зазначити треба, що сочевиця належить до любленої стрільцями ярини).

Був у нас і гірський обоз, ще як стрільці йшли з Аннаберту на Климець і Бескид, то постарали ся о вючні звірята (по два-три конї на одну сотню) і „кізли" до ношення тягарів на конях. Конї по части вифасували, по части купили, а по части зареквірували. Як були в Славську (в мартї 1915), то мали вже знаменитий гірський обоз, котрим аж до позицій довозили горячу страву при помочи т. зв. „кухонних скринок" (Kochkisten) Се щільно замкнені кітли вложені до скринок, виложених асфальтом та обложених подушками з шерсти. Вони через цїлу добу задержують зовсїм горячу поживу, котра доваруєть ся вже на конї.

Обід возило ся на позиції в горах майже виключно нічю. При тій нагоді привозило ся їм також цукор і консервову каву в пачках, котру вони приготовляли собі вже самі в їдунках („шальках"). Часом сотнї, що мали хвилево лїпше приміщеннє, домагали ся сирого мяса, поділеного на порції, котре самі собі варили. Видача мяса відбувала ся звичайно в місці постою обозу, то є в якімсь селї, майже все нічною порою в щільно замкненій шопі, щоби не-

*) Тепер ділить ся одіж знов по сотням (28/IX. 1916).

присутности, чи ні і т. п. Є се отже одинокий случай, де суд може приневолити господаря до опусту чиншу, мимо сього, що льокатор мав до розпорядимости в добрім стані мешканнє.

Другий рід справ за мешканнє — се процеси авізаційні. Господар виповідає мешканнє, льокатор вносить проти сього заміти і в сей спосіб приходить до розправи. Такі заміти льокатора лишень тодї устоять ся та виповідженнє буде судом усунене, коли льокатор докаже, що господар не мав права йому виповісти мешканнє, отже прим. що був умовлений 14-дневний речинець виповідження. а господар виповів на 8 днів, або коли господар виповів мешканнє жінцї, якої чоловік є на війнї, а тимчасом мешканнє наймив чоловік і він його все оплачував і т. п. Переважно вносять однак льокатори безпредметові заміти сього змісту, що не мають грошей на перепровадженнє анї на оплату чиншу. Такі заміти не можуть позбавити правної сили виповідження та можуть що найвище відволічи на кільканайцять днів речинець опорожнення мешкання, тому що мусить бути визначена розправа, а потому виготовлений вирок. Процес спричинює кошта, і тому як хто не має річевих замітів, нехай їх лїпше не вносить, але місто сього оглядаєть ся за новим мешканнєм.

Є вже річею горожанської совісности властителїв реальности, щоби вони не викидали на вулицю безпомічні вдовицї або старців. Війна лишила неодного без удержання та відобрала услівя прожиття, та наслїдки її повинні бути розложені рівномірно на всїх, і на льокаторів і на господарів; також господар повинен понести якусь матеріяльну жертву, щоби влекшити недолю свого льокатора, який може і много лїт вже мешкає в його каменицї та платив давнійше точно належний чинш. Якжеж прикро вражає відомість, подана одною часописею, що в однїй реальности при вул. Виспянського мешкає на подвірю серед голоду і холоду пара глухонїмих старців, яких нелюдський господар казав викинути зі своєї хати.

Отже більше взаїмної вирозумілости; льокатори нехай не забувають, що господарі мусять поплатити в інтересї загального ладу податки і банкові рати, а господарі нехай узглядпять. що много льокаторів находить ся тепер у виннятково тяжкім положенню. Лиш коли всї будемо оживлені почуттєм громадянських обовязків, зможемо перетревати безпечно лютий час війни!

НОВИНКИ.

— **Львівських Українських закладників нема в Київі.** „Dziennik Kijowski“ з 9. вересня пише, що Москалї перед покиненнєм Львова взяли з собою та вивезли до Київа 37 осіб як закладників, а саме: 10 Українців, 12 Поляків та 15 Жидів.

Сї закладники уповновласнили „присяжного повіреного“ себто адвоката Здановича, щоб він поробив відповідні старання, щоб їм позволено на поворот до Галичини.

Зданович вніс відповідну просьбу до начального вожда. Онодї надійшла зі штабу до Київа відповідь з порученнєм, щоб осібна комісія заняла ся провіреннєм цїлої справи та поставила штабови відповідні внески. Зараз таки зорґанізовано осібну комісію під проводом бар. Кноррінґа. На засїданню виявилось, що в Київі перебувають усї закладники Поляки. Про Українців та Жидів „Dziennik Kijowski“ не згадує. Значить ся українських закладників вже вивезено з Київа.

— **Вісти з російської неволї.** Оден жовнїр який перебуває тепер в російській неволї пише, що в деяких околицях Росії в поступованню російських властей з нашими полоненими офіцерами зайшла зміна на лїпше, натомість судьба жовнїрів все дальше незавидна. Їх вживаєть ся до робіт в копальнях вугля, на зелїзничих двірцях, в каміноломах та лїсах, Ті що позістали на місци, з виїмком інвалїдів та хорих, працюють в варштатах приватних підприємств. Держава платить їм денно по 25 копійок, з чого вже мусять харчуватись. Лїпшу винагороду дістають ті, що заняті є на зелїзницях. В акордовій роботї дістають вони денно 1 рубель 40 коп., однак робота тріває від год. 4. рано до 8. вечер.

Дорожнеча є з кождим днем більша, однакож мясо є дуже дешеве. В зимі російський фунт мяса коштував 8—10 коп. — нинї в двоє тілько. Натомість цукор є досить дорогий, 22—24 коп. за фунт. Пуд муки коштує около 2 рублї 60 коп. Біллє та одїж дешеві. натомість обуве незвичайно дороге.

Найгірше положеннє є тих бранців, що не працюють. Вони не одержують грошей, а їсти дістають дуже мало. В полудне дістають зупу з ярини, що подібна радше до помий, клаптик мяса і дещо каші; рано і вечером чай, на цїлий день лиш три кістки цукру.

— **Ратунковий комітет для українських виселенців.** В „Gazette de Lausanne“ з дня 21. вересня с. р. поміщує ґр. Михайло Тишкевич, як президент „Приготовного Комітету“ слїдуючий заклик:

„Вельми поважаний Пане Редактор! Супроти тяжкого положення, в якому побіч польського народу опинилось тепер українське населеннє на Волинї і Литві, прошу редакцію „Gazette de Lausanne“ вітворити субскрипцію для нещасних виселенців, а іменно осібно для України, осібно для Литви. Якраз тепер завязав ся „ратунковий комітет“ у Київі, (Большая Подвальная 36). Другий, литовський основуєть ся. Прийміть Пане Редактор вислови мого поважання і т. д.“

Редакція часописї горячо поперла заклик ґр. Тишкевича, який перебуває тепер в Швайцарії.

„L'Ukraine“ видаване В. Степанківським доносить, що ратунковий комітет для Українців засновано завдяки старанням ґрафинї Орловської, жінки ґр. Орловського, власника більших посїлостей на Українї та члена Думи.

Датки на Український ратунковий комітет в Швайцарії приймає „Gazette de Lausanne“.

Окрім сього комітету в Швайцарії, завязав ся подібний комітет в „Jersey City“ в Зєдинених Державах північної Америки під назвою „Ukrainian Relief Fund“.

— **Справа повороту збігців до Львова.** Львівські часописї доносили онодї, що місто Львів буде небавом зачислене до „ширшої воєнної области“, в наслїдок чого збігцї будуть могли вже без перешкод вертати з заходу домів. Віденьські часописї реєструючи сю вістку, додають, що вона є неправдива, та що власти доси не видали подібного розпорядку.

— **Похорони бл. п. Архикнязя Людвика Сальватора.** Вчера (18 с. м.) відбув ся в Брандисї похорон бл. п. Арх. Людвика Сальватора. В заступстві цїсаря прибув Архикнязь Петро Фердинанд. Був також Архикнязь Леопольд Сальватор. Похорон провадив кардинал Скрбеньский.

— **Поворот адвокатів до тїснїйшої области.** Мінїстерство внутрішнїх справ розпорядило, що до подоружуючих осіб в публичному інтересї, котрим виїмково є дозволений поворот до тїснїйшої воєнної области, мають зачислятись і адвокати, Відносить ся сей розпорядок до тих адвокатів, котрі можуть виказатись візваннєм або іншим документом, стверджуючим, що їдуть в заступстві своїх клїєнтів, та до членів виділу і дисциплїнарної ради адвокатської палати. Після сього розпорядку належать тут також жінки повертаючих адвокатів, дїти, та служба.

— **Реквізиція покривал в Нїмеччинї.** Берлїнський „Reichsanzeiger“ оголошує розпорядок всїх чотирох нїмецьких міністерств війни в справі реквізиції покривал та колдер. Заняттю підпадають не тільки вже готові вироби на складї, — але також і ті, що виходять спід ткацьких коросен.

— **Лїбкнехт ранений.** Берлїнські часописї доносять, що звісний нїмецький соціял-демократ Лїбкнехт, посол до нїмецького парляменту, зістав легко ранений в рамя.

— **„Українська Ризниця в Самборі“.** Ризниця товариство основане в 1893 р. за ініціятивою Українців в Самборі, а видерте з наших рук москвофілами в 1908 р. з днем 16. вересня 1915 р. перейшло знова в руки Українців з цїлим своїм майном і з 3 філїями в Перемишли, у Львові і в Станїславові. Ц. к. торговельний Суд в Самборі на донесеннє ц. к. Староства, що директори „Ризници“ збігли в Росію, рішеннєм з 6. липня 1915 установив куратором товариства Вспр. о. Фр. Рабія, звісного ініціятора, основателя і бувшого довголїтнього директора сего товариства.

На загальних зборах дня 15. вересня 1915 переведено зміну статуту і вибрано новий заряд. В склад Дирекції вийшли: Вспр. о. крилошанин Фр. Рабій, Всч. о. Т. Кормош і Всч. о. Юлїян Татомир. До Ради надзаряючої вибрано: Вспр. о. Крилошанина Михайла Мрица на предсїдника, Вп. В. Щербатюка, суд. радника на

приятель не побачив світла. До такої шопи приходила цїла сотня ят: рій, але дуже тихесенько.

В тих часах поживи було доволї, часом і що другий день видавало ся також по трохи вина. Але були і дуже прикрі часи, пр. початок лютого і кінець квітня 1915 р., коли стрільцї стояли у селах Вижлові та Жупаню і на горі Явірник.

Властиво і тодї був харч, але дуже трудно було його доставити, бо на ховзьких, снїгом завіяних стежинах і верховинських плаях перевертали ся по дорозї конї з кухонними скринками, Стрільцї ночували під голим небом на морозї, бо села були попалені. Але й тодї український обоз функціонував розмірно найлїпше так, що офіцери з бриґади часто приходили до наших стрільців на обід і зі смаком їли просту стрілецьку менажу і хвалили її. Правда, довіз обіду тріває там цїлий день.

В тім часї погиб коло Явірника молодий четар У. С. С. Іван Сух, родом з Гаїв коло Львова, оден з найлїпших стрілецьких офіцерів, що визначав ся великим спритом на стежах. Погиб в хвилї, як ішов на чолї стрілецької стежі, щоби вислїдити недалекі позиції Москалїв. Запримітивши вже їх в першій патрулї, приказав своїй стежі лишити ся по заду, а сам висунув ся кільканайцять кроків на перед і, сховавши ся за дерево, оглядав московські сили, котрі почали подавати ся взад, Якраз тодї влучила його московська куля в чоло, він повалив ся на землю і помер на місцї *)

*) З оповідань вістуна У. С. С. Тадія Алексевича з Батятич (пов. Жовква), котрий чув про смерть покійного Суха від очевидців.

В справі харчу замітне те, що стрільцї люблять дуже солодку каву і тому зуживають багато цукру. Дуже люблять також борщ і ярину, особливо капусту. Зате не люблять за часто мяса.

Як коли були в селах, то так скоро заприязнювали ся з населеннєм, що майже не треба було для них варити; стрільцї отримували тільки сирий провіянт, котрий вони давали селянам, а за те діставали від них кури, качки, яйця, молоко і т. д.

Ся замінна торговля відбувала ся з такою ґрунтовністю, що невдовзї між другими військовими відділами появила ся примівка: „де побачиш українського стрільця, там не побачиш ні курки ні яйця“. Випадки грабежі не лучали ся нїколи.

Стрільцї не люблять носити з собою резервових порцій. Все зїдають відразу. Не помагають на те нї загрози нї кари. Черевики нищать стрільцї дуже скоро, а то тому, що вони без порівнання більше ходять чим инші відділи війська. Українські стрільцї становлять — по висказам ґенералів — очі і вуха армії в кождім місцї, де знайдуть ся. Кромі обовязкового ходження мають вони і „свого ходу“ немало: се-ж молодий, рухливий і дуже непосидющий елємент. А зимою, коли вони втомлені далекими і трудними стежами, засипляли твердим сном під голим небом близько огниц, то часто перепалювали черевики так, що часом і по три рази на місяць треба було їх на ново убути. Ліжників („дек“, „коців“) не люблять з собою носити і позбувають їх, як тільки троха потеплїє, кажучи: „Ми не ляндштурмаки *), щоби обвивати ся

*) Ополченцї.

веретами і хустками“. А як знов вертає зимно, то стрільцї тнуть гопака кругом огнищ і живо виспівують. Старі ополченцї, не знаючи властивої причини сеї веселости, називають її „охотою“ і часто приходять до стрільців „на розраду“.

Стрільцї як молоді дїти не вміють дуже шанувати одежі і не люблять самі прати біля. Звичайно просять о праннє ґаздинї (хозяйки), у котрої мешкають. Через те нераз як приказ до походу прийде несподївано, білє лишають. Провіянтів виходило досї на стрільців пересїчно менше, чим на так само численні відділи іншого війська, а то з тої причини, що наші рахункові підофіцери за мало посїдали практики і знання в тім напрямі. Вони радше не добирають, ніж перебирають.

Зразу думали. що в обозї служба легка. І тому часті були старання, щоби дістати ся до сьої служби. Але як показало ся, що тут треба тяжко, нераз день і ніч товчи ся за войськом, витягати з болота вози, двигати міхи і пачки з провіянтом, повінь кандидатів зменшила ся, а навіть дійшло до того, що пр. на кухаря ніхто не хотів іти — і треба було приказом відкомендеровувати до сеї служби.

Обоз часто стрічаєть ся в своїй службі з населеннєм, котре нераз облягає його з просьбою о хлїб або сіль. Нераз дїти з цїлого села сходять ся до обозу. Та про ті інтересні картини колись при свобіднїйшім часї напишемо.

його заступника, Всч. о. Володимира Петрика на секретаря, а Вп. Олексу Ріпецького на єго заступника. Синдиком вибраний Вп. д-р. Андрій Чайковський.

Зміну статуту і новий заряд зареєстровав ц. к. торговельний Суд в Самборі рішеннєм з дня 24. вересня 1915.

Від тепер фірма Товариства звучить „Українська Ризниця“. Новий Заряд перенятий почуваннями відбудови і відродженнєм нашого економічного життя, перенятий інтенціями основателів „для окраси Божих Храмів, для добра священиків, в цїли підпомоги вдів і сиріт по священиках“ розпочинає діло і звертає ся до всего патріотичного українського духовеньства підпомочи єго в сїй праці. З днем 15. жовтня 1915 розпочала ся діяльність товавиства, кромі філїї в Станїславові.

Рівночасно подає ся до відома, що „Приют“ для вдів і сиріт, товариство основане при Ризниці з днем 16. вересня 1915 з цїлим своїм 100.000 К майном прийшло також в наші руки.

Заряд товариства „Української Ризниці і Приюта“ свідомий великої задачі з посвятою берег ся до відновлення кровю зрошеної землиці України, а будучність сих товариств складаємо в Твої руки патріотичне Духовенство !

— **Уживаннє молока.** Управа міста Львова оголошує: Молоко походяче від здорових коров є чисте — але може легко занечищати ся руками доючого, начиннями, в котрих буває переховуване, нечистими затичками (солома обвязана в шматку), доливаннєм нездорової води і т. п.

Молоко нечисте може містити в собі зародки заразливих хоріб і тому легко можна набавити ся через питє такого молока жолудкового тифу, бігунки, чахотки і т. д.

Докадне завареннє убиває всякі заразки, викликуючі хороби.

З огляду на своє і своєї родини здоровлє належить пити лише молоко докладно переварене.

— **В нашій експедиції** згубив оден мущина 10 к., які може в урядових годинах по ствердженню тотожности відібрати.

Посмертна згадка.

ТЕКЛЯ ДОЛЬНИЦЬКА

вдова по гр. к. священнику і деканї золочівськім, померла дня 18. жовтня с. р. в 81. роцї житя.

Похорони відбудуть ся в середу дня 20. с. м. о 3. годині по полудни з дому при вулици академічній ч. 11., — на котрі свояків і знакомих запрашають сини.

Богослуженнє заупокійне відбуде ся в четвер дня 21. с. м. о годині $8^1/_2$ рано в церкві волоскій.

ОПОВІСТКИ.

○ Жіночий Кружок У. П. Т. ім. Ганни Барвінок запрошує отсим всїх у Львові присутних Вп. Пань і Панів на сходини, які відбудуть ся в справі почесних відзнак для УСС., дня 21. жовтня в четвер о год. пів до 5-тої пополудни в домі при вул. Мохнацького ч. 12. (I. поверх саля I. кл. вид.). З огляду на важність справи просить о численну участь Старшина Кружка.

○ Приготовляючий курс до матури розпочинає ся в філії академічної ґімназії у Львові в пятницю 22. жовтня с. р.

Рефлєктанти, з укінченою в р. 1914. семою клясою зголосять ся негайно в Управі.

○ Орґанїзація учителів прив. українських ґімназій (Organisation der Lehrerschaft, Wien, VIII. Piaristengasse Nr. 17., Tür 5.) взиває всїх п. п. Товаришів, що служили і нових, що бажають служити в прив. укр. гімназіях, щоби безпроволочно подали Орґанїзації свої адреси, означили предмети, яких навчали згл. яких можуть навчати, — в цїли обсади приватних гімназій, а військових ще й о відпис Landsturmlegitimationsblatt-у згл. о всї дати потрібні до виреклямовання їх.

○ Дирекція „Руської Щадниці в Перемишлї подає до відома, що урядує як передтим — в тім самім льокали і в тих самих урядових годинах. Від вкладок платить $4^1/_2$%, а рентовий податок оплачує з власних фондів.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошення.

Порядок поїздів.

Час приїзду і відїзду почтових поїздів у Львові важний від 1-го жовтня 1915.

Середно-европейський час:

Зі Львова відходять в напрямі:

До Кракова	9·09	рано	почтовий
„ „	10·40	„	особовий
„ „	8·55	вечер	поспішн.
„ „	10 52	вночи	почтовий
„ Станиславова	9·40	рано	особовий
„ „	4·00	попол.	особовий
„ „	7·15	вечер	поспішн.
„ Стрия	6·39	рано	особовий
„ „	6·20	вечер	особовий
„ Сокаля і Белзця	11·45	рано	почтовий
„ Перемишлян	4·38	попол.	почтовий
„ Яворова	8·40	рано	мішаний
„ Золочова і Бродів	10·20	рано	почтовий
„ Камінки Струм.	9·53	рано	почтовий
„ Самбора	2·16	попол.	почтовий

До Львова приходять в напрямі

З Кракова	6·00	рано	особовий
„ „	7·28	рано	почтовий
„ „	6·08	вечер	почтовий
„ „	6·45	вечер	поспішн.
„ Станиславова	5·12	рано	особовий
„ „	9·38	рано	поспішн.
„ „	5·43	попол.	особовий
„ Стрия	8·05	рано	особовий
„ „	4·48	попол.	почтовий
„ Сокаля і Белзця	5·00	попол.	почтовий
„ Перемишлян	11·24	передп.	почтовий
„ Яворова	4·29	попол.	мішаний
„ Золочева і Бородів	2·09	попол.	почтовий
„ Камінки Струм	6·10	вечер.	почтовий
„ Самбора	9·24	вечер	почтовий

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.